

"Bir şeyin tarihini yapmadan önce, bizatihi bu şeyin kendinde ve kendi içinde haliyle kendine yönelmek ve anlamak gerekmektedir."

Mircea Eliada

Her başlangıç heyecan vericidir hiç kuşkusuz. Ne var ki yolun sonuna yaklaştıkça bir eksiklik duygusu kaplar ister istemez insanın içini... Yolun başlangıcında belirlediğiniz hedeflerin birçoğunu yolculuk esnasında elemek zorunda kaldığınızı ve ortaya çıkan ürünün bu süreçler sonucunda oluştuğunu görürsünüz. Yaklaşık yedi aydır üzerinde çalıştığımız bu albüm de benzer aşamalardan geçti.

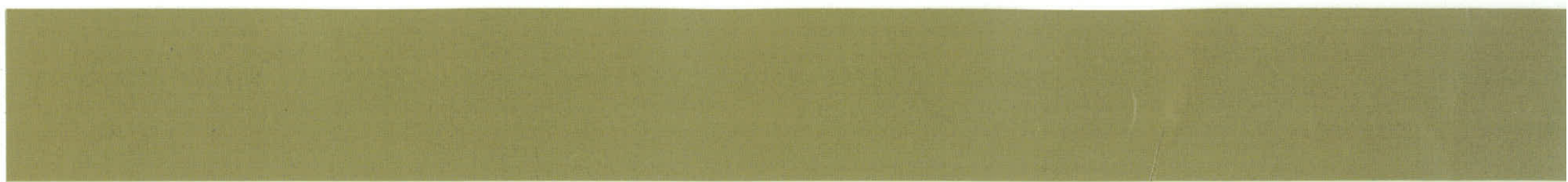
Ancak biliriz ki tüm eksikliklerine rağmen tarih araştırmaları, tarihin geleceğe ışık tutan yoluna bir taş daha döşemektedir ve daha sonra yola çıkacaklar farklı tarih araştırmalarının rehberliğinde önlerini biraz daha rahat görebilecektir. Bundan tam elli yedi yıl önce hazırlanmış 1949 Yılı Almanağı'nın önsözünde Remzi Kocaer şöyle diyor: "Temenni edelim ki bizden sonrakiler de bu çeşit eserler hazırlamaya devam etsin, bizim çok eksik olarak yaptığımızı onlar tam ve mükemmel olarak hazırlasınlar." (1) Biz de bu çalışmanın sonuna geldiğimizde benzer bir temennide bulunmaktan kendimizi alamıyoruz, zira tüm çabamıza rağmen çalışmanın eksiksiz olmadığını farkındayız.

Biz yola çıktığımız anda anladık ki, bazı çalışmalar olmasaydı bugün ulaştığımız noktaya dahi gelebilmemiz mümkün olamazdı. Eczacılık tarihi araştırmalarına emek harcamış kimseler özellikle bu nedenle elinizdeki çalışmanın en fazla teşekkürü hak eden özneleri. Öncelikle, yukarıda sözünü ettiğimiz değerli eczacı ve araştırmacı Remzi Kocaer'in araştırmaları; 1949 ve 1966 yıllarında hazırlamış olduğu almanaklar, çalışmamızda ender ve heyecan verici başvuru kaynaklarımızdan olmuştur. Eczanelerin tarihine ilişkin bugünkü eczacılardan aldığımız bilgilerin tamamını, bu almanaklardaki bilgiler ile karşılaştırdık ve çelişkili bir durumla karşılaştığımızda almanakta yer alan bilgileri veri kabul ettik. Bunun yanı sıra eczacılık tarihi ile ilgili kapsamlı çalışmaları ile tanıdığımız kıymetli eczacı Prof. Turhan Baytop'tan bahsetmemek mümkün değil. Kendisinin tüm eserleri bu alanda yapılacak çalışmalarda temel başvuru kaynakları olmuştur ve daha uzun yıllar olmaya devam edecektir. Son olarak Gülnur ve Mert Sandalcı koleksiyonuna dayanarak yine kendilerince hazırlanan sekiz ciltlik Belgelerle Türk Eczacılığı eserleri, tarihin birçok karanlık noktasını, en zorda kalınan zamanlarda aydınlattığı için ayrı bir değere sahiptir.

Bu kitap bilimsellik iddiası ile yola çıkmadıysa da; bilgilerin doğru ve tutarlı olması için oldukça önemli bir çaba harcandı. Ancak en nihayetinde; eczacılık alanında, eski bir aile albümünün sararmış sayfalarını çevirirken duyulan keyif ve heyecanı hissettirmeyi, tarih yolculuğuna çıkanlara leziz bir tat vermeyi amaçlamaktadır. Umarız amaçlanan tat damaklarda kalır ve bu çalışma daha nice keyifli serüvenler için bir başlangıç olur... Genç eczacıları tarih araştırmaları konusunda yüreklendirir.

Bizler ziyaret ettiğimiz onca farklı ildeki onca farklı eczaneden sonra, eczacılık tarihine ilişkin fakat daha da önemlisi yaşamsal açıdan çok değerli deneyimler edindik. Bize bilgilerini, tecrübelerini, yaşam alanlarını ve hatta kişisel hikâyelerini açan eczacılarımıza sonsuz teşekkür ederiz. Sözlü olarak biriktirmeyi alışkanlık haline getirdiğimiz tarih geleneğimizde, önemi yadsınamaz yazılı tarih yaratma kültürünün gelişmesi adına, bu çok değerli yaşam hikâyelerinin başka bir çalışmada genç kuşaklara aktarılacağını umarız.

(1) Kocaer, Remzi (1949) Türkiye Eczacılar Almanağı 1949, s. 5

İnsan, içine doğacağı zamanı ve mekanı seçme şansına sahip değildir. Her kişi ve toplum belirli bir tarihin içine doğar. Objektif olgulara ve kayıtlı verilere dayanan olaylar tarihi ve belge tarihçiliği, bugünün geçmişe dönük haritasını çıkartma işidir.

Bu haritanın bir tarihi varoluş anlamlandırılmasına dönüşmesi ise ona zaman derinlikli bir nitelik kazandıran öznenin sahip olduğu tarih bilincinin ürünüdür. İçine doğduğumuz tarih sabittir; ancak bu tarihi anlamlandıran öznenin bilinci, dinamiklidir. Tarih çalışmalarında kullanılan belgeler ve atıfta bulunulan olaylar yaşanmış ve kaydedilmiş olmaları bakımından değişmezler; ancak onların bir özne tarafından günümüze ve geleceğe ışık tutacak şekilde konuşturulması herhangi bir statikliğin sınırları içine hapsolmayacak kadar çok boyutlu ve renklidir.

Dünün sabit verilerini bugünün gereklilikleri içinde yeniden kurabilenler geleceğin dinamikliğini yönlendirme şansını yakalayabilirler. Dünü statik görerek ulaşılmaz bir yücelik ya da reddedilmesi gereken bir gerilik olarak tarih dışına itenler, gelecekte de başkalarının özne olarak belirledikleri bir tarihi statik bir veri olarak kabul etmek zorunda kalırlar. Geçmişte tarihte özne olduğu bilincini taşımayanlar, bugünkü gerçekliğin öznesi olma iddiasını da, geleceğin tarihini yazma kudretini de gösteremezler. Toplumlar sadece bu çok

boyutlu ve dinamik bilinç ile insanlık tarihinin geneline katkıda bulunabilirler.

Tarih yazmak, artık 500 yıllık dönemlerle yapılmıyor. İnsanlığın geldiği aşamanın bir sonucudur bu. Gündelik hayat ve belge tarihçiliği, ya da mikro tarih, tarih çalışmalarının önemli bir eğilimi haline gelmiş durumdadır. Bu çerçevede, elinizdeki kitap, elbette özneler tarafından yazıldı ve elbette bilimsel bir çalışma. Türk Eczacıları Birliği'nin kuruluşunun 50 inci yılında, Birliğimizle yaşıyor, Birliğimizin kuruluşuna tanıklık etmiş eczaneler ve eczacılarla ilgili bilgi ve belgeleri sizlerle paylaşmak istedik. Bu elli yılda Türk Eczacıları Birliği'nin şimdi bulunduğu yere gelmesine katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum. Türk Eczacıları Birliği'nin 50 inci yılında 50 yılın eczanelerini tek tek dolaşarak tarih yazan çalışma arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum. Onlar, dinamik özneler olarak, tarih yazdılar.

Meslek örgütümüzün ve eczanelerimizin geleceğinin tarihini yazmak ise, bize düşüyor. Kolektif gücümüz, o tarihin bizim düşlediğimiz gibi bir tarih olmasını sağlayacak.

Ecz. Mehmet DOMAÇ /Başkan